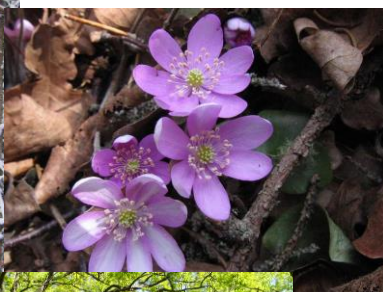

Strategi för Knivsta kommuns skog- och naturmark

Strategi för Knivsta kommuns skog- och naturmark

Arbetsgrupp:

Josefin Edling; Knivsta kommun, Johanna Friberg; Knivsta kommun
Pär Eriksson, Upplandsstiftelsen, Gillis Aronsson, Upplandsstiftelsen

Politisk styrgrupp har utgjorts av kommunstyrelsens tekniska utskott:
Erik Antonsson (KN.NU), Anders Eskhult (C), Claes Litsner (S), Rolf
Samuelsson (MP), Niclas Ugglå(M).

Styrning Strategin för Knivsta kommuns skog- och naturmark styr skötsel
och inriktning på kommunens skogs- och naturmarker. Strategin är
kopplad till en skötselplan för som ska användas vid skötsel av
kommunens skogs- och naturmark.

Tack för viktiga synpunkter: Sara Antell, Karin Ek, Marie-Louise
Elfström, Karin Martinsson och Ulf Swensson

Fotografier: Paulina Nordling och Josefin Edling

Beslutad i Kommunfullmäktige 2014-06-18

Innehåll

Kommunens skog och natur	3
Övergripande mål	4
Skogens och naturens sociala värden	5
Skogens och naturens ekologi	6
Skogens och naturens ekonomi	7
Skötsel av skog och natur	8
Viltvård och jakt	10
Att bo bredvid skogen	11
Uppföljning av strategi och skötselplan	12

Kommunens skog och natur

Markinnehav

Knivsta kommun och Alsike fastighets AB äger tillsammans ca 522 ha skog och naturmark. 469 ha är skogsmark, 14 hektar är våtmark och 38 ha är hagmark och glest bevuxen gräsmark. Merparten av marken kan klassas som tätortsnära eftersom den ligger i direkt anslutning till tätorterna Alsike och Knivsta.

Ett långsiktigt åtagande

En blommande hagmark eller en mogen skog är resultatet av många års kontinuerlig vård och skötsel. Det kan röra sig om omloppstider på allt från 80 till hundratals år för skog att växa upp till mogen ålder. Därför behövs en god strategi för hur man ska vårda och förädla våra naturområden för framtiden. Den här strategin skall styra skötselarbetet i skog och natur. Till strategin finns en skötselplan som i detalj styr skötseln av skog och natur i den riktning som strategin pekar ut.

Det gröna och blå Knivsta.

Övergripande mål

- **Kommunens skog- och naturmarker ska ha höga ekologiska och sociala värden. Skötsel och förvaltning ska präglas av ett hållbart förhållningssätt. Där skog- och naturmarker har låga ekologiska och sociala värden ska skötseln utformas så att dessa värden kan öka på ett långsiktigt hållbart sätt.**
- **Kommunens skog- och naturmarker ska vara lätta att nyttja och uppleva för människor. Markerna skall fylla en strategisk funktion genom att vara en resurs för den goda folkhälsan.**

Skogens och naturens sociala värden

Skog- och naturmark har stor betydelse för människors rekreation och återhämtning. Den tätortsnära naturen fyller en mycket viktig funktion för invånarnas hälsa och välbefinnande. Aktiviteter som promenader, skidåkning, svamp- och bärplockning, ridning, orientering eller löpning gör att invånarna mår bättre och minskar sina risker att drabbas av olika livsstilssjukdomar. Att tillgodose behovet av tillgänglig och attraktiv skog och natur kan på så sätt vara en god samhällsekonomisk affär. I tätbebyggda områden kan det ekonomiska rekreationsvärdet överstiga virkesvärdet med flera gånger.

Sociala mål

- skogen ska skötas så att goda förutsättningar för ett rikt och varierat friluftsliv skapas
- Kulturmiljöer och fornlämningar ska skötas och där så är lämpligt göras mer tillgängliga
- Entréer och stigmarkeringar skall göra det lätt att hitta ut och i skogen
- God genomsikt skall eftersträvas i direkt anslutning till gång- och cykelvägar
- Farliga träd i närheten av gång- och cykelvägar eller annan anläggning ska åtgärdas
- Fastighetsägare och boende ska ges möjlighet att mot en självkostnad ansöka om åtgärder i kommunal skog i direkt anslutning till den egna fastigheten.
- Städning av ris efter avverkningar ska ske i sådan omfattning att skogen ser trevlig ut och är framkomlig, särskilt längs stigar och skogsbryn.

Skogens och naturens ekologi

På knivsta kommuns marker täcker skog det mesta av arealen. Här finns också våtmarker, hagmarker och andra öppna gräsmarker. Skogen är en viktig naturmiljö för mängder av arter. I takt med att det storskaliga skogsbruket avverkar äldre skogar på landsbygden ökar den ekologiska betydelsen av tätortsnära skog som traditionellt sköts på ett mer småskaligt sätt. Att sköta skogen så att variationen av biotoper och skogstyper förstärks ökar generellt det ekologiska värdet. Att lämna områden orörda är ett annat sätt att skapa viktiga biotoper för arter som annars har svårt att klara sig

Ekologiska mål

- Kommunens skog och natur ska skötas med en hög generell naturhänsyn
- Kommunens skog och natur ska skötas så att en mångfald av naturtyper och arter gynnas
- Andelen lövträd i skog och mark ska öka
- Andelen död ved i skog och mark ska öka
- Våtmarker och vattenflöden ska lämnas orörda eller hanteras med stor försiktighet
- Busk och fältskikt ska värnas i skogsbruk

Skogens och naturens ekonomi

Det virke och den flis som tas ut från skogen säljs. Dessa intäkter är ett viktigt bidrag till den småskalig skötseln som krävs i det tätortsnära läget.

Ekonomiska mål

- Försäljningen ska ske på det sätt som ger en god hushållning av resurserna. Lokal försäljning ska premieras
- Skogs- och naturmarksskötseln får belasta kommunbidraget för naturvård och skötsel.

Skötsel av skog och natur

Kommunen ska följa ”Skötselplan för Knivsta kommuns skog- och naturmark 2014-2023” i sin skötsel av skogen. Skötselplanen tar hänsyn till de sociala- ekologiska och ekonomiska målsättningarna och ersätter därmed den traditionella skogsbruksplanen som har större fokus på avkastning och produktion. I mångbruksplanen finns uppgifter om skötselmetoder och tidplaner för skötselinsatser i de olika bestånden.

Skötselmetoder

Skötselplanen bygger på självföryngring och avverkningsmetoder där marken aldrig helt kalhuggs, så kallat kontinuitetsskogsbruk. De åtgärder och avverkningar som görs ska utföras med olika metoder så att skogen utvecklas mot en större variation. I skötselplanen finns åtgärdsförslag och målbilder för alla områden inom Knivsta kommuns markinnehav.

Metoder som anges är luckhuggning, plockhuggning och stamvis blädning eller fröträdställning. Dessa metoder kan komma att utvecklas mer efterhand som bestånden blir mer naturliga och flerskiktade. Man kan också avverka så att gläntor med solinstrålning skapas liksom spara förtätningar med viss självgallring där större mängd död ved bildas. I vissa enskilda fall kan kalhyggesbruk användas som metod, under förutsättning att minst 50 träd/ha lämnas som evighetsträd och att avvikande biotoper (fuktig mark, hållmark mm) lämnas orörda.

Punktinsatser i form av friställning av ädla lövträd, stigröjningar samt insatser i bostadsnära lägen är andra typer av skötselinsatser som uppkommer till större del i våra tätortsnära skogar.

Öppna gräs- och hagmarker ska skötas med bete, slåtter eller röjning.

Generellt gäller följande:

- Rójningar och gallringar är under planperioden inriktade på att öka andelen lövträd och generellt en större olikåldrighet bland träden.
- Skyddsdikning utförs inte.
- Stor försiktighet gäller för underhåll av gamla dikessystem.
- Förröjning av undervegetation innan gallring undviks
- Vid all avverkning undviks körskador.
- Vid all avverkning undviks raka körvägar som skapar gator med långt siktdjup.
- Befintliga stigar hålls rena från ris och avverkningsavfall.
- Uttag av ris och toppar kan ske i hög grad där skogen används för rekreation och friluftsliv. En bedömning ska ske vid varje åtgärd.
- Hänsyn ska alltid tas till kända förekomster av rödlistade arter eller andra sällsynta växter och djur.

Viltvård och jakt

Eftersom större delen av kommunens skogsinnehav är mycket tätortsnära ska ingen regelrätt jakt, förutom skyddsjakt, genomföras på kommunens mark. Det vilt som lever i den tätortsnära skogen är viktig för den biologiska mångfalden och kan bidra till positiva upplevelser för de människor som rör sig i skog och mark.

Om betesskador, eller andra olägenheter orsakade av vilt skulle uppstå kan jakt utföras, men då på kommunens initiativ, och i samråd med viltvårdare.

Att bo bredvid skog- och naturmark

Som granne till skogen kan man ha önskemål om hur skogen ska skötas. Det kan vara hela områden som är täta och ogästvänliga, eller enskilda träd som skymmer solen, eller på annat sätt upplevs som störande.

En ansökan om trädfällning av enstaka träd kan lämnas till park och naturenheten på en särskild blankett. Park- och naturenheten tar sedan ställning i varje enskilt ärende. Trädets biologiska och estetiska värde, placering, status och omgivningens miljö är faktorer som spelar in när man beslutar om ett träd får tas ner eller om det ska stå kvar. Kommunen tar ut en avgift av den sökande för dessa enskilda trädfällningar. Den sökande skall själv ha kontaktat grannar för medgivande. Blanketter för trädfällning och grannmedgivande finns på kommunens hemsida.

Sly och tunna grenar med en diameter under 4 cm får de boende själva ta bort på kommunal mark. Detta gäller endast inom det område som ligger max 10 meter från fastighetsgräns, och som inte ligger närmare grannens fastighet än sin egen. Även här ska grannarna kontaktas innan röjningen utförs.

Uppföljning av strategi och skötselplan

Den Skötselplan som är kopplad till strategin gäller i 10 år, 2014-2023. I slutet av planperioden ska både strategi och skötselplan följas upp och utvärderas. I uppföljningen ska ingå att:

- Kontrollera att föreslagna åtgärder är genomförda och dokumenterade
- Utvärdera resultatet av åtgärder och skötselmetoder
- Revidera skötselplanen för en ny planperiod
- Utvärdera och revidera strategin